

Évközi 13. vasárnap

Bölcs 1,13-15.2,23-24

Honnan a halál?

Mert a halált nem Isten alkotta, ő nem leli örömét az élők pusztulásában. Hisz mindent azért teremtett, hogy legyen, és a világ teremtményei az üdvösségre szolgálnak. Nincs bennük pusztító mérég, és a földön nem az alvilág uralkodik. Mert az igazságosság halhatatlan... Isten ugyanis halhatatlanságra teremtette az embert, és saját lényének képmásává tette. A sátán irigysége révén azonban a világba jött a halál, és akik vele tartanak, azok megtapasztalják.

A halál fogalma igen gyakran fordul elő a Bibliában. Több mint 500 alkalommal találkozhatunk ezzel a szóval, és a Biblia csaknem mindegyik könyvében előfordul. Hangsúlyozottan sokat foglalkoznak vele a bölcsességi könyvek. Jelentése nem mindenütt azonos. Jelenti azt, amikor az életfunkcióink megszűnnek, a test kihűl és oszlásnak indul. Ennek a halálnak a kiváltó oka az öregség, betegség vagy valamely erőszakos cselekmény. A halál az embernél nagyobb erő, amelynek az ember alá van vetve. A Bibliában azonban a halál nem a test és a lélek szétválását jelenti, mint a platonikus filozófiában, ugyanis a héber „ruah” és „nefes” szavakkal jelzett valóság nem az ember saját alkotó eleme, hanem amelyek a halál után továbbélnek. Ezért a Biblia szerint a halál nem szünteti meg az emberi létet, ellenkezőleg: a lét valamilyen formában folytatódik.

A halál vallási leírása ezt a jelenséget büntetesként írja le, és úgy beszél az emberről, mint aki eljátszotta a halhatatlanságát a bűnbeeséssel (Ter 2,17). Ezért a halál a bűn következménye és ilyen értelemben lesz minden ember sorsa. A kivételes emberek a földi életből elragadtatnak a másikba (Ter 5,23 köv.; Zsid 11,5 1Kor 15,52; 1Tesz 4,17). A halálnak legtöbb esetben ítélet jellege van. Isten kegyelmének tartják, ha valaki haladékot kap a halál bekövetkeztével szemben. A halál legtragikusabb következménye a Biblia szerint, hogy megszakad az Istennel kialakított közvetlen kapcsolat (Zsolt 6,6; Lk 16,19). A halál magányba és feledésbe taszítja az embert (Zsolt 88,6; Préd 9,4 köv.). Ezzel megkérdőjelezi az emberi élet értelmét is.

Az Ószövetség nem testi szempontból beszélt a halálról, hanem Isten szemszögéből, ezért használ ilyen kifejezéseket a halálról: elszakít

Istentől, megszakítja aktivitásunkat. Aki meghalt, nem gondol többé Istenre (Zsolt 88,13), nem dicséri jötteiért (Zsolt 30,10), annak ellenére, hogy Isten a holtak országa felett is uralkodik (Jób 26,6). Ezért Isten különös kegyelme a hosszú élet.

Az Újszövetség megtartja az Ószövetség halállal kapcsolatos szemléletmódját. Jézus Krisztus halálához köti az egész kérdéskört. Felerősíti azt a gondolatot, hogy a halál nem az élet vége, hanem az örök élet kezdete. Az örök élet vagy örök halál áll szembe egymással az újszövetségi gondolkodásban. Az egyik az Istennel való teljes közösséget jelenti, a másik az Istennel való teljes szakítást. A halál nem Isten célja, nem is az ő teremtménye. Akik az ige hallgatói és az Istennel való közösség állandó munkálói, azok számára a test megölése sem jelenti a halált. Ez a gondolat a testi halál fenyegető jellegének megszüntetését jelenti a keresztények számára. A Jelenések könyve propagálja a „második halál” gondolatát (2,11 20,6). Ez a legfőbb büntetés, amely az emberi egzisztencia végét és megsemmisülését jelenti a könyvben.

A halállal kapcsolatos gondolkodás minden ember életében jelentős fejlődésen megy keresztül. A mások halála legtöbb esetben a háritás magatartását erősíti fel, úgy gondolkodunk róla, mint amely csak másokkal történhet meg. Az is kísérő jelensége ennek a háritásnak, hogy sokan a halállal való filozófiai gondolkodást fölösleges, életellenes gondolkodás kiindulópontjának, beteges magatartásnak tekintik. Gyökeres változás a halállal kapcsolatos gondolkodásunkban akkor következik be, amikor egy közeli ismerősünk hal meg, vagy egy szerettünket veszítjük el. A halálveszély vagy halálos betegség átélése is megváltoztatja a viszonyunkat a halállal kapcsolatban, mint ahogyan az életre is másként tekintünk ezután. Az életkor előrehaladtával a halálról való gondolkodás egyre gyakoribb lesz, és hozzá társul két másik gondolat is. Mi marad utánam ebben az életben a halálom után? A másik gondolat: mi lesz velem a halálom után? Igaz-e, amit a vallások mondanak a halál utáni életről, vagy sem? Megsemmisülök, vagy találkozom szeretteimmel? Az is izgat bennünket, hogy a halál után megszűnik-e a fizikai és a lelki fájdalom? Az igazán harmonikus lelki életet élő emberek megérnek a halálra, elmúlik a halálfélelmük, és az Istennel való találkozásra készülnek. Ez attól is függ mennyit és hogyan foglalkoztak a halállal, és még inkább attól, mennyit és hogyan foglalkoztak az Istennel, az ítélettel és a saját lelkükkel.